

Cooperació Activa ONGD

MEMÒRIA

ACTIVITAS 2013

COOPERACIÓ ACTIVA ONGD AL CAMP DE TARRAGONA I TERRES DE L'EBRE.-

COOPERACIÓ ACTIVA ONGD neix a l'any 1995, en detectar un grup d'amics que estàvem fem un viatge per Mauritània un problema d'aigües residuals a la capital: Nuakchott. Vam decidir, amb el suport de MON-3, dissenyar i implementar un projecte per acabar amb aquesta situació i, a més, enviar containers amb equipament sanitari, roba i materials diversos per a la posada en marxa d'escoles d'oficis a diferents poblacions del país.

A banda d'aquestes actuacions a Mauritània, al llarg d'aquests quasi ja vint anys d'existència de Cooperació Activa ONGD, hem dut a terme d'altres projectes de cooperació internacional amb diferents ONGES i contraparts a Costa de Marfil, Brasil, Xile, Marroc, Nicaragua, Sierra Leone, Somàlia i Etiòpia. Actualment estem implementant projectes de desenvolupament comunitari al Senegal, Haití, Tailàndia i Bangladesh en àmbits com ara l'escolar, sanitari, sobirania alimentària, i emprenedoria.

Al mes de juliol del 2011, malgrat que la nostra experiència era principalment en Cooperació internacional, varies entitats de la província de Tarragona vinculades a persones d'origen subsaharià ens demanaren ajuda per lluitar contra la violació de drets que patia el col·lectiu immigrant en alguns municipis d'aquesta demarcació. Cooperació Activa ONGD s'oferí a assessorar-los, cercant de reforçar la seva capacitat d'autoorganització per a millorar la seva autonomia i eficàcia en la defensa dels seus drets, així com operativitat en les accions de codesenvolupament que duen a terme tan per a millorar la situació de les persones migrades a Catalunya com les condicions de vida dels familiars, amics i veïns que han deixat als seus països d'origen.

Arran d'això, Cooperació Activa ONGD ha esdevingut també una entitat de referència per al col·lectiu immigrant al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, ampliant la nostra presència a àmbits com ara l'assessorament en matèria d'estrangeria, drets humans i mediació intercultural, l'acollida de les persones d'origen immigrant, així com el foment d'accions de codesenvolupament per millorar la integració de les persones novingudes -des de la promoció de valors interculturals- i accions de cooperació internacional a partir dels coneixements i actitud proactiva de

les persones immigrades que viuen a les ciutats del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre on treballem.

Objectius-

Cooperació Activa ONGD vol fer del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre un escenari receptiu i difusor del codesenvolupament entès com a sensibilitat que cerca facilitar les relacions de suport mutu i cooperació entre persones que han nascut a diferents països i viuen al mateix territori, i entre les zones d'origen dels immigrants i les d'assentament.

Amb aquesta finalitat, Cooperació Activa ONGD opta com estratègia per reforçar l'autoorganització del col·lectiu immigrant per tal de defensar els seus drets, promoure una sensibilitat intercultural que vegi en la diferència i les competències que porten amb sí els immigrants actius enriquidors per a la societat d'acollida, i l'establiment de vincles de cooperació entre les zones d'origen i destí d'aquests nous, i entre aquests darrers i la resta de veïns i entitats del territori per evitar l'exclusió i millorar la cohesió social.

Valors-

Volem consolidar al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre el paradigma del codesenvolupament com a estratègia de cooperació activa entre les persones i les entitats per reduir les desigualtats socials i millorar les seves condicions de vida tant al país d'acollida com al de destí: creiem que és possible construir un altre tipus de món basat en nexes de cooperació on les relacions entre les persones i la seva dignitat estan per sobre qualsevol altre criteri.

On actuem

L'àmbit d'actuació de Cooperació Activa ONGD en matèria de codesenvolupament el situem al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, degut principalment a que és en aquestes zones on la nostra entitat ha rebut una demanda explícita de suport.

Al Camp de Tarragona la nostra tasca es centra, d'una banda, en l'assessorament en matèria d'estrangeria, drets humans i mediació intercultural, l'acollida lingüística, el disseny i implementació d'activitats que promoguin una sensibilitat intercultural i el reconeixement de les competències de la població nouvinguda com actiu enriquidor per a la societat d'acollida i, d'altra banda, en accions relacionades amb la implantació de projectes de cooperació internacional –al Senegal, Haití i Bangladesh – propis i d'altres entitats amb les que tenim subscrits convenis de col·laboració.

Quant a les Terres de l'Ebre, Cooperació Activa ONGD, després de liderar des de l'any 2011 tota una sèrie de mesures en matèria de defensa de drets humans, sensibilització intercultural i suport al col·lectiu immigrant en el desenvolupament de projectes de cooperació internacional, hem decidit continuar tirant endavant aquestes iniciatives de forma conjunta amb d'altres entitats i administracions–veïnals, socioculturals, etc- del territori compromeses amb aquests objectius dins el projecte Escola de llengües i Cultures de les Terres de l'Ebre, impulsat i gestionat des del 2011 per la nostra entitat, i que en les edicions 2012 i 2013 ha comptat amb cofinançament de l'Ajuntament d'Amposta i de la Direcció General d'Immigració de la Generalitat de Catalunya.

MEMÒRIA D'ACTIVITATS:

4.2. Programes desenvolupats al 2013 al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre:

PROGRAMES D'ACTIVITATS COOPERACIÓ ACTIVA ONGD TARRAGONA 2013	
1	DRETS HUMANS, MEDIACIÓ I ESTRANGERIA.
	<ol style="list-style-type: none"> 1 Assessorament jurídic en estrangeria, drets humans i situacions de racisme. 2 Xarxa de detecció i denúncia de situacions de racisme i violació de drets ciutadans. 3 Accions formatives en l'àmbit de l'estrangeria i els drets humans. 4 Assistència a les persones retingudes als Centres d'internament d'estrangers. 5 Diades: marxa contra el racisme, videoforum, etc.
2	CO-DESENVOLUPAMENT II: INCLUSIÓ I COHESIÓ SOCIAL
	2.1 FOMENT DE LA PARTICIPACIÓ I COHESIÓ SOCIAL.
	<ol style="list-style-type: none"> 1 Assessorament en la creació i gestió d'entitats. 2 Activitats amb Associacions de veïns i d'altres entitats (AMPES, FAAV, etc.) 3 Lluita contra els estereotips, i implicació de la població immigrada a la societat catalana. 4 Tallers: cuina, infantils, etc. 5 Diades: Fira-Tots, Sant Jordi, etc.
	2.2 ACCIONS AMB COL·LECTIUS D'IMMIGRANTS EN SITUACIÓ D'EXCLUSIÓ SOCIAL.
	<ol style="list-style-type: none"> 1 Accions de formació i dinamització de persones d'origen estranger a les presons catalanes. 2 Suport a la inclusió social i creació de xarxa de dones maltractades.
	2.3 ACOLLIMENT LINGÜÍSTIC I INCLUSIÓ SOCIAL
	<ol style="list-style-type: none"> 1 Cursos de castellà i català inicial. 2 Cursos d'alfabetització i iniciació al castellà i català. 3 Cursos de castellà avançat. 4 Cursos nivell bàsic català per a parlants wòlof. 5 Tallers per a conèixer la societat catalana. 6 Execució programes xerrem –grups de conversa en català- i junts -iniciació al català. 7 Suport a la creació i publicació de recursos per a l'aprenentatge del català i el castellà.
3	CO-DESENVOLUPAMENT II: COOPERACIÓ INTERNACIONAL
	<ol style="list-style-type: none"> 1 Projectes educatiu, sanitari, apoderament i sobirania alimentària a Diourbel (Senegal). 2 Suport a entitats d'immigrants per actuar davant situacions excepcionals: Tifó de Filipines.
4	SENSIBILITZACIÓ INTERCULTURAL
	4.1 PROMOCIÓ DE LA DIVERSITAT CULTURAL.
	<ol style="list-style-type: none"> 1 Escola de llengües i cultures: cursos trimestrals d'àrab, romanès, anglès, francès i xinès. 2 Escola de llengües i cultures: Tallers introductoris a l'Amazigh, wòlof i panjabi. 3 Escola de llengües i cultures: reforç escolar d'anglès, francès per a infants de primària 4 Diades: dia de la llengua materna, del immigrant, etc.
	4.2 DIÀLEG INTERCULTURAL I INTERRELIGIÓS.
	<ol style="list-style-type: none"> 1 Parelles lingüístiques: Espai de trobada. 2 Aula infantil intercultural: La comunitat educa. 3 Projecte sàrsia: taller vídeo intercultural.

Quadre 1. Activitats Cooperació Activa al Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre 2013.

MEMÒRIA ACTIVITATS-

1-. DEFENSA DRETS HUMANS-

Cooperació Activa ONGD ha internalitzat en la identificació, disseny i implementació dels seus projectes els principis que regeixen els drets universals de l'home, però arran d'algunes situacions i demandes explícites de col·laboració a la nostra entitat en matèria de defensa de drets humans i ciutadans, hem habilitat una línia estable de treball destinada a sensibilitzar sobre aquests temes, i a denunciar la seva violació per part de diferents agents i administracions al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

Les accions desenvolupades en aquest àmbit són:

1.1. Servei d'assessorament jurídic en matèria d'estrangeria, drets humans i situacions de discriminació i racisme.

L'equip de Cooperació Activa ONGD al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre assessora des de l'any 2011 en aquestes matèries. Aquest 2013, tanmateix, hem fet un esforç important per disposar d'un horari d'atenció al públic més estable – atenent al nostre treball amb persones voluntàries- i a l'ampliació i millor capacitat d'aquest equip amb la implicació de dos advocats especialitzats en estrangeria i temes de racisme, i dos persones amb molta experiència en tràmits administratius d'estrangeria.

Duem a terme aquesta atenció presencial dos dies a la setmana al local del carrer Valls, s/n de Salou, i a Amposta segons requeriment. Anotar que encara que és un servei d'estrangeria, arriben també tota mena de peticions jurídiques que es deriven a d'altres entitats sense ànim de lucre –CITE, Càritas, Creu Roja, Plataforma d'Afectats per la Hipoteca, etc- o serveis públics gratuïts com oficines del consumidor, serveis d'acollida municipals, justícia gratuïta del Il·lustre Col·legi d'Advocats, etc.

Aquest servei jurídic ens permet identificar determinades situacions com ara: manca d'adequació dels nostres usuaris a alguns dels requisits de les normatives establertes -creant recursos quan això és possible per subsanar aquests dèficits-, constatar l'existència de mites o informacions errònies sobre els tràmits a realitzar i

intentar crear d'altres vies per corregir aquestes informacions, desconeixement de tràmits a realitzar o canvis en aquestos –inscripció al SOC, empadronament, coneixements lingüístics, etc- que poden tenir conseqüències en la seva situació administrativa, així com també en ocasions detectem mala praxis d'algunes administracions públiques.

Les persones immigrants sovint no s'apropen amb confiança a les administracions públiques que han de tramitar alguns dels documents que hauran d'acreditar per mantenir la seva situació administrativa regular, o assolir-ne aquesta. Penso que l'equip de Cooperació Activa ONGD ha aconseguit aquest punt de proximitat, i exerceix de pont a l'hora de informar -i quan cal denunciar- sobre aquests requisits i tràmits a realitzar en matèria d'estrangeria. Per fer aquesta feina és imprescindible la nostra coordinació amb d'altres serveis i entitats, amb els que treballem plegats, com l'àrea de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya, els tècnics municipals, la Subdelegació del Govern, així com d'altres agents, com ara sindicats, recursos lingüístics –Coordinadora d'entitats per la Llengua, Consorci de Normalització lingüística, etc- o entitats de defensa dels drets humans.

1.2 Assistència a les persones del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre retingudes al Centre d'internament d'estrangers (CIE) de la zona Franca de Barcelona.

Des del mes de febrer d'aquest 2013, l'equip de Cooperació Activa ONGD assisteix a les persones del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre en situació administrativa irregular que són detingudes i enviades al CIE de Barcelona, per a ser deportades al seu país. Aquesta assistència no consisteix en suport jurídic, sinó en facilitar mesures per a que aquestes persones puguin defensar-se jurídicament amb més garanties.

S'ha d'actuar molt ràpid per a que es puguin engegar les accions de defensa jurídica dins dels terminis legals establerts. Per a això contactem quan en tenim coneixement amb les persones retingudes –com a ONG se'ns ha facilitat accés al CIE més enllà de l'horari de visites establert- i els seus advocats d'ofici, i si existeixen documents que els poden servir per a la seva defensa als seus domicilis,

ens desplaçem a aquestos per fer-li arribar en el mínim temps possible a l'advocat defensor.

Aquestes accions, sovint requereixen contactar amb les administracions locals on està empadronada la persona retinguda, per tal de disposar d'algun document, o provar algun tràmit que impedeixi la deportació d'aquestes persones: vincles familiars a Espanya, o bé l'inici d'un procediment de regularització de la seva situació administrativa. La familiarització de l'equip de Cooperació Activa ONGD amb aquest àmbit dels CIEs, ajuda a identificar els tipus de documents que poden ser d'utilitat, i a una més ràpida i eficient defensa jurídica d'aquestes persones retingudes.

1.3 Accions formatives en l'àmbit de l'estrangeria i els drets humans -.

En posar en marxa el projecte Escola de Llengües i cultures -iniciat a les Terres de l'Ebre i que estem estenent al Camp de Tarragona- en el marc del qual s'organitzen diverses activitats de sensibilització intercultural i d'aproximació a d'altres contextos culturals, ens adonarem que era necessari donar una altra perspectiva del fet migratori per contrarestar alguns discursos anti-immigració amb que sovint es qüestionen les accions de defensa d'aquest col·lectiu, i la seva presència en general.

D'altra banda, detectarem també un buit respecte a la formació i sensibilització del col·lectiu immigrant vers els seus drets, així com la manca de l'existència de figures mediadores en possibles situacions conflictives entre persones nouvingudes i la resta de veïns.

Amb aquests tres eixos de treball, des de Cooperació Activa ONGD, a més d'assessorar des del 2011 en aquests àmbits, realitzem i donem suport a diverses accions formatives per aclarir i/o denunciar determinades situacions identificades a les ciutats on treballem.

Aquest 2013 aquestes serien:

1.3.1 Col·loqui amor sense Fronteres-

Diverses parelles formades per persones de nacionalitat espanyola i d'origen extracomunitari s'havien ficat en contacte amb nosaltres per a denunciar que en alguns municipis de les Terres de l'Ebre, com ara Sant Carles de la Ràpita, la quasi totalitat de les peticions del informe de matrimoni mixte –necessari per a poder concretar un matrimoni entre una persona de nacionalitat espanyola i una altra d'estrangera- havien estat desfavorables, argumentant-se la sospita de que eren matrimonis en frau de llei, es a dir, per interès en comptes de per amor, malgrat tractar-se en molts casos de relacions estables.

Per informar sobre els procediments que s'han de seguir per a realitzar un matrimoni mixte, i aclarir aquestes situacions, es va promoure un col·loqui al Maset de La Ràpita el dia 21 de març de 2013, coincidint amb el dia mundial contra el racisme. S'invità a participar en aquest als responsables del registre civil de la Ràpita, que rebutjaren aquest oferiment, a representants dels cossos de seguretat que lluiten i investiguen casos de frau –acudiren representants del cos de Mossos d'Esquadra- i d'altres testimonis directament afectats, especialment dins del col·lectiu subsaharià, així com representants d'entitats veïnals i l'assessor jurídic de Cooperació Activa ONGD.

Aquesta acció, a banda d'aclarir-se molts punts del tema tractat, pensem va tenir impacte –ja que s'han regularitzat algunes d'aquestes parelles- i fins i tot va tenir ressó mediàtic, dedicant-se al mes de juny del 2013 un monogràfic de l'espai de documentals de TV3 Tot un món, titulat *Amors en qüestió*, a aquest tema, basat en una parella “mixta” de Sant Carles de la Ràpita.

1.3.2. I Jornades sobre la llei d'estrangeria i drets ciutadans-

Arran de tota una sèrie d'irregularitats per part de l'administració i cossos policials detectades des del nostre servei d'assessorament jurídic, així com de manca d'informació i/o informació errònia sobre tràmits d'estrangeria de moltes de les persones que acudeixen a aquest -malgrat disposar en moltes ocasions d'un advocat privat- vam decidir crear un programa per a unes jornades on agrupar tots aquests temes, convocar als agents directament implicats, així com a testimonis afectats per aquestes situacions.

La manera de fer arrenca d'un costum senegalès, *leeral*, que vindria a dir quelcom així com aclarir i debatre. En comptes de demanar una presentació institucional dels diferents serveis implicats en les situacions a aclarir -que és allò que s'acostuma a fer i que sovint no és allò que interessa als nostres usuaris- vam considerar més productiu plantejar tota una sèrie de situacions pràctiques a partir de testimonis reals.

Els eixos triats per a aquests aclariments van ser quatre:

1.L'actuació dels cossos policials a l'hora de procedir a identificacions:

Es volia que responsables dels cossos policials amb competències a la província de Tarragona expliquessin les obligacions que en relació a aquestes tenen els ciutadans, però també les seves garanties i drets. Aquesta sessió - celebrada al local del carrer Valls de Salou amb data 31 d'octubre de 2013- va anar a càrrec d'un agent dels Mossos d'Esquadra de la comissaria de Vila-seca, i va haver un aforament complet de 60 persones. La sessió va ser molt interactiva, i es van exposar tota una sèrie de casuístiques arran de les quals la policia procedeix a identificar una persona, i aspectes relacionats amb aquesta actuació: comissió de mòbils, diners, registre cotxe, etc.

Vam informar d'aquestes jornades també als responsables de la brigada d'estrangeria de la Policia Nacional a Tarragona, els quals van declinar la possibilitat de participar. Es tractava d'aclarir les competències i paper que juguen les tres policies -mossos d'Esquadra, local i nacional- al Camp de Tarragona, i procediments en aquest àmbit de les identificacions. La brigada d'estrangeria de la policia nacional, per exemple, ha demanat per telèfon o a través de carta que persones extracomunitàries es personessin al seu servei per tal de procedir a la comprovació de la seva situació administrativa a Espanya: quelcom que no és un procediment regular -o d'obligatori compliment per als nostres usuaris- i el qual també volíem aclarir en aquesta sessió.

A banda de l'explicació teòrica d'aquests procediments, els assistents van exposar tota una sèrie de situacions que havien viscut, moltes de les quals -de provar-se que són tal qual argumentaven les víctimes- són del tot irregulars per part

dels agents de policia que les van cometre, invitant als assistents a denunciar-les a través del nostre servei.

2. Les competències de les diferents administracions públiques en relació als tràmits d'estrangeria-

Hi ha diferents administracions públiques per les quals han de passar les persones extracomunitàries per a regularitzar la seva situació administrativa, o bé renovar-ne el seu permís de residència. L'objectiu d'aquesta sessió era aclarir les competències o paper que en matèria d'estrangeria tenen les administracions amb les que aquestes tenen contacte: els ajuntaments, la Generalitat de Catalunya i, en representació de l'estat, la subdelegació del govern.

Es tractava d'incidir, des d'una vessant més pràctica, en els tràmits en els que intervenen aquestes administracions, així com recursos existents a la demarcació per assolir els criteris vinculats als tràmits a realitzar, especialment, els d'arrelament i renovació del permís de residència i treball. La sessió –duta al local del carrer Vall de Salou amb data 19 de novembre de 2013, i en la que també va haver-hi aforament complet de 60 persones- va anar a càrrec de la referent de immigració de l'Ajuntament de Salou -ja que la sessió es feia en aquest municipi- i la referent al Camp de Tarragona de immigració del departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya.

Hi ha dues xerrades més programades, sobre el tema de la venda ambulat irregular, i les persones en situació administrativa irregular, que es decidí posposar a finals de gener del 2014, ja que moltes de les persones del nostre entorn marxen a treballar a Jaen i les Terres de l'Ebre –campanyes agrícoles de la Taronja i l'Oliva- o bé tornen per vacances al seu país, ja que treballen al sector hotelier de la Costa Daurada.

1.3.3. Curs de S.O.S. Racisme Detecta i combat el racisme -.

Des de Cooperació Activa ONGD, a banda de les nostres pròpies accions formatives, derivem a les persones que acudeixen als nostres serveis a d'altres recursos com ara les sessions informatives en matèria d'estrangeria d'ajuntaments – com ara el de Salou- i promovem accions formatives que realitzen d'altres entitats a Catalunya i pensem és interessant es puguin duu a terme també als municipis del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

Aquest seria el cas d'aquest mòdul impartit per l'entitat S.O.S. Racisme i que porta per títol Detecta i combat el racisme, i que té com a objectiu reflexionar sobre aquells elements necessaris (teòrics, pràctics, de context, etc) que permetin entendre i abordar situacions de discriminació i/o racistes. Quaranta persones van assistir a aquesta formació de 5 hores impartida els dies 20 i 27 de novembre de 2013 al local del carrer Valls de Salou. Les matèries tractades en aquest curs van ser: 1) Marc legal dels drets humans, 2) Com reconèixer i abordar situacions de racisme i discriminació, 3) Estereotips i prejudicis, 4) Diferent tipus de discriminació i racisme, 5) Estat del racisme a Catalunya: Informe 2012.

Més enllà d'aquesta formació teòrica, en el marc d'aquest curs s'abordaren diferents situacions practiques de discriminacions racistes que havien patit els propis assistents al mateix, i s'informà dels mecanismes existents a Catalunya per denunciar-les.

1.4 Xarxa de detecció i denúncia de situacions de racisme i violació de drets ciutadans-.

Diverses persones i entitats ens han traslladat infraccions greus comeses per part de les forces policials, algunes de forma reiterada i a més d'un municipi del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, com entre d'altres, entrar sense permís i ordre judicial en habitatges d'immigrants per registrar-los i identificar a les persones que hi viuen, substracció de bens i/o diners sense anotar-ho en el corresponent registre policial, etc. La majoria de les situacions, però, tenen a veure amb un tracte discriminatori vers les persones nouvingudes per part d'algunes administracions públiques.

Cooperació Activa ONGD, per detectar i aturar aquestes situacions, ha promogut la creació del Consell del Síndic, que consisteix en una xarxa de persones tan autòctones com nouvingudes de diferents municipis del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre que actuen com una mena "d'antenes" a les que qualsevol persona que estigui patint una situació que viola els seus drets o que percep com discriminatòria es pot dirigir. Aquest referent ens trasllada el cas, i l'equip assessor de Cooperació Activa ONGD es fica en contacte per veure quines actuacions es poden emprendre, inclosa la via jurídica.

Es tracta d'una eina preventiva, que no es defineix contra els cossos de seguretat o l'administració pública, ans al contrari, cerca cooperar amb aquestes institucions per vetllar pel correcte funcionament d'aquestes administracions, dins del respecte a la legalitat. Així, d'una banda, des del Consell s'informa a la ciutadania dels seus drets, i d'altra banda, quan són objecte de violacions, ajudem a trobar les vies per denunciar els fets, alhora que cerquem vies reparadores pels danys causats i prendre mesures per evitar que es tornin a produir.

Els darrers mesos estem treballant per connectar aquesta xarxa amb d'altres d'abast més ampli, com ara el SAID de S.O.S Racisme -amb l'objectiu de contribuir a la denúncia i documentació de les situacions de racisme i discriminació que es produeixen a la província de Tarragona-, la Plataforma per la defensa de la Salut -per fer-hi arribar situacions de no assistència mèdica o deficient a persones d'origen

immigrant-, així com cooperació amb d'altres entitats, ONGs i sindicats per denunciar males praxis per part d'algunes administracions, o lluitar plegats contra reformes legals que empitjoren els drets de la població immigrada a Catalunya i/o l'Estat Espanyol.

1.5 Diades-

Cooperació Activa ONGD organitza al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre diverses activitats relacionades amb la sensibilització en matèria de drets humans, i encaminades a prendre consciència dels discursos i practiques racistes i xenòfobes presents a la nostra societat.

A banda de sessions formatives, i accions pràctiques de denúncia de situacions discriminatòries, racistes, vulneració dels drets humans i/o civils, hem dut a terme al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre d'altres activitats de sensibilització, com ara la commemoració del dia mundial contra el racisme, o xerrades i videofòrums per a que -en el marc d'aquestes activitats- els assistents intercanviïn impressions i opinions sobre la seva vivència d'aquests temes a Catalunya.

1.5.1 Videoforum: La migració senegalesa des de dins-

Divendres 22 de març de 2013 vam visualitzar -al Centre Social lo Maset de Deltebre- una selecció de la sèrie documental Bitim reew, dirigida pel nostre voluntari Mactar Thiam, a la qual es recullen testimonis de com han viscut el seu itinerari migratori algunes persones residents a Catalunya d'origen senegalès, i el contrast entre la situació en la que es troben actualment i allò que havien imaginat abans d'arribar a Catalunya.

Després es va establir un debat amb el públic assistent sobre la percepció que es té de la immigració a les Terres de l'Ebre, i la visió que d'Europa i Catalunya tenen als països d'origen d'aquests immigrants i els discursos i imaginaris que els empenten a emigrar.

1.5.2 Marxa contra el racisme: L'amor no té color-

Per denunciar la situació que estaven patint moltes parelles mixtes a les Terres de l'Ebre, a les quals no permetien legalitzar el seu matrimoni, especialment si un dels membres de la parella era d'origen subsaharià, vam promoure, -conjuntament amb l'Associació de Senegalesos de la Ràpita- una marxa pels carrers de la Ràpita amb motiu de la commemoració del dia mundial contra el racisme.

La marxa es va duu a terme el diumenge 24 de març de 2013, entre les 17 i les 18 hores –havent demanat els permisos pertinents, i escoltats per la policia- amb el lema: l'Amor no té color. Unes 200 persones donaren suport a aquesta iniciativa. El setanta-cinc per cent d'aquestes eren d'origen subsaharià, i a banda de persones de la mateixa ciutat de la Ràpita, van assistir-hi també de poblacions veïnes com ara Vinaròs i Amposta.

El plantejament de l'acte va ser lúdic, i sense renunciar a reivindicar l'aturada de pràctiques discriminatòries com aquesta d'impedir la legalització de matrimonis mixtes, es va evitar donar a entendre que La Ràpita, per exemple, fos un municipi racista, ficant l'èmfasi en mostrar alguns obstacles administratius amb els que es trobaven aquestes parelles mixtes, de les quals, d'altra banda, sovint eren testimonis molts dels seus veïns i veïnes, en ser aquesta una ciutat relativament petita.

2. CODESENVOLUPAMENT-

A Cooperació Activa ONGD entenem el codesenvolupament com una actitud pro-activa per part del col·lectiu immigrant a l'hora d'engegar accions per afavorir la seva integració social i cultural als municipis d'acollida, alhora que esdevenir també un actor que contribueix a millorar la situació i condicions de vida del seu lloc d'origen.

2.1 Codesenvolupament I: Inclusió i cohesió social.

2.1.1 Foment de la participació i la cohesió social-

En aquesta secció s'inclouen totes les activitats portades a terme per Cooperació Activa per afavorir el paper de les persones d'origen immigrant i les entitats que els agrupen com a facilitadores d'integració social, aclarint que per integració no entenem únicament l'assimilació per part de la població immigrant de les pautes socioculturals del lloc del destí, sinó la creació d'oportunitats per a la posada en valor de les seves competències en favor de la societat receptora i participació a la seva vida sociocultural.

2.1.1.a Assessorament en la creació i gestió entitats

Les entitats poden convertir-se en una via per vehicular les inquietuds del col·lectiu immigrant i mediar com a facilitadores d'integració social. Això requereix un procés de reflexió sobre els objectius que vol assumir l'entitat i millorar la seva capacitat d'autoorganització i eficàcia per aconseguir-los.

Camp de Tarragona:

1. Associació cultural senegalesos de Salou, per a la integració-

Suport en la realització de tràmits administratius, com la renovació de la junta de govern, imatge corporativa (dossier institucional, memòria d'activitats, etc), finançament, i disseny i execució d'activitats.

2. Associació Filipina Amistad entre Hermanos-

Suport en tasques administratives (demandar permisos per a activitats), imatge corporativa (cartelleria), finançament, i disseny i execució d'activitats.

3. Associació de Senegalesos de Tarragona-

Suport en la realització de projectes de cooperació internacional al Senegal en l'àmbit sanitari, a partir d'accions i la creació de recursos al Camp de Tarragona.

4. Associació de Residents Senegalesos de Vila-seca-GALGUI-

Suport a aquesta entitat en tràmits administratius i legals per al desenvolupament d'activitats, imatge corporativa –logo de l'entitat- i disseny i execució d'activitats.

5. Associació Amics Senegal-Catalunya-

Suport en tasques administratives (dossier institucional, memòria d'activitats, etc), imatge corporativa i disseny i execució d'activitats.

6. Associació Saloum Saloum Kaolac-

Suport en el procés de legalització de l'entitat, i tasques de gestió administrativa de l'entitat.

Terres de l'Ebre:

1. Associació solidaria senegalesa la Ràpita-

S'ha facilitat el procés de legalització d'aquesta entitat, i se li ha donat suport en temes de gestió i imatge corporativa, així com en el disseny i execució d'activitats.

2. Associació Dasmesh Amposta-

Suport en temes de gestió, i aspectes logístics per a la realització d'activitats relacionades amb la cultura panjabi i la religió sing (de l'Índia).

3. Associació de senegalesos de les Terres de l'Ebre-

Suport en el disseny i execució d'activitats dirigides a millorar el coneixement del col·lectiu senegalès a Amposta, i afavorir la seva interrelació amb la resta del veïnat i teixit associatiu.

4. Associació PakAmposta-

Suport en el procés de dinamització i legalització de l'entitat.

2.1.1. b. Activitats amb associacions de veïns i d'altres entitats-

1) Col·laboració amb la Federació d'Amposta d'Associacions de veïns-

Cooperació Activa ONGD ha comptat des de la seva implantació a les Terres de l'Ebre –a l'any 2011- amb el recolzament de la Federació d'Amposta d'Associacions de veïns (FAAV). Aquesta entitat ens va facilitar l'espai per a engegar a Amposta el projecte Escola de Llengües i cultures de les Terres de l'Ebre, i arran d'aquesta col·laboració treballem plegats per a la creació de vies que facilitin l'accés del col·lectiu immigrant a les entitats, activitats veïnals i xarxes socials existents a la ciutat d'Amposta.

En aquesta línia, a través dels alumnes del projecte de l'Escola de Llengües i cultures de les Terres de l'Ebre, es dona suport i busquem sempre la manera de participar a les activitats que organitza la Federació d'Amposta d'Associacions de veïns.

Des de l'any 2007, amb caràcter bianual, la FAAV convoca a totes les entitats d'Amposta i de les Terres de l'Ebre en el marc de Fira-tots. Aquesta trobada vol servir d'aparador per apropar les entitats a la ciutadania i difondre les activitats que aquestes desenvolupen, generant sinèrgies entre les entitats que treballem al territori a partir d'iniciatives sorgides en aquest marc, i fomentant la democràcia participativa difonent i donant suport a les propostes i actuacions sorgides des de la societat civil i el mateix teixit associatiu Ampostí.

Aquesta combinació d'iniciatives per a dinamitzar el teixit associatiu, fomentar la participació i servir de marc per a que les entitats puguin presentar els seus projectes, ha convertit Fira-Tots en una de les trobades d'entitats més importants de Catalunya, amb més de 120 entitats implicades, i amb tres dies d'activitat.

Cooperació Activa ha estat present en aquesta edició del 2013 a través de diferents activitats organitzades -dins del marc del nostre projecte a Amposta Escola de Llengües i Cultures- pels nostres voluntaris: tallers de percussió africana, tallers de cuina de diferents països, tallers infantils. El propòsit és crear un espai de confiança –fòra del marc estrictament lingüístic del nostre projecte escola de llengües- per posar en valor els coneixements de les persones arribades amb la immigració a la ciutat d'Amposta, en d'altres àmbits, com ara el sociocultural i/o activitats amb joves i nens.

A banda d'això, Cooperació Activa ONGD va mostrar a través d'una exposició tota l'activitat que duem a terme en el marc del projecte escola de Llengües i Cultures de les Terres de l'Ebre a la ciutat d'Amposta, així com dels projectes de Cooperació Internacional en l'àmbit educatiu que la nostra entitat duu a terme a la regió de Diourbel, al Senegal.

2) Col·laboració amb Associacions de veïns de la ciutat de Tarragona-

Aquest 2013 també hem dut a terme activitats amb d'altres associacions de veïns del Camp de Tarragona, com ara l'Associació de veïns de la Verge del Carme de Tarragona – oferint-li suport logístic per a la realització de les festes del barri i fent-hi tallers per als nens i nenes del barri- i l'Associació de veïns del Barri de Bonavista –encarregant-nos des de Cooperació Activa ONGD de dinamitzar un mercat artesanal i organitzant gratuïtament els tallers infantils de les festes del barri. Volem afavorir la presència i implicació de persones del col·lectiu immigrant a les activitats del barri, com en aquest cas les seves festes, tot posant en valor les seves competències.

3) Participació a la diada de Sant Jordi de Vila-seca-

Cooperació Activa ONGD fomenta la participació del col·lectiu immigrant en diferents diades celebrades a Catalunya, com aquesta del dia de Sant Jordi, la marató de TV3, la diada de Sant Joan, etc. A banda de contribuir amb la nostra participació a difondre aquests costums entre les persones arribades amb la immigració al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, mirem també d'aportar quelcom afegit.

Aquest 2013 –dins de les accions de suport a la comunitat senegalesa de Vila-seca i la entitat que els agrupa GALGUI- vam ficar a la venda –a preu de cost- tota una sèrie de llibres i contes d'autors africans traduïts al català i/o al castellà. També vam oferir llibres de segona mà bé a 1 euro, o bé deixant un altre llibre a canvi del que volien.

3) Col·laboració amb d'altres entitats: AMPES, entitats socioculturals, esportives, etc

El col·legi d'Educació primària i Infantil de Sant Salvador és el centre de la ciutat de Tarragona amb un major percentatge d'alumnes fills de persones d'origen immigrant. Arran d'això, molts pares i mares autòctons -malgrat la bona tasca que desenvolupa l'equip docent del col·legi, i la implicació exemplar de l'AMPA- han decidit portar als seus fills a d'altres centres educatius de la ciutat i s'ha produït una minva considerable -degut al desconeixement per part d'un ampli sector de la població nouvinguda de la tasca que desenvolupa l'Ampa- en el nombre de famílies que s'impliquen en la organització d'activitats extraescolars i participació en aquestes dels alumnes.

Des de Cooperació Activa ONGD donem suport a l'AMPA en la realització d'activitats en diversos àmbits –socioculturals, esportives, etc.- per donar a conèixer el paper que aconsegueix aquesta entitat, i implicar-ne més pares i mares del col·lectiu immigrant.

2.1.1 c Lluita contra els estereotips, i implicació de la població immigrada a la societat catalana.

Les accions incloses en aquest punt s'aborden de manera transversal a la resta d'apartats:

a) Implicació de la població immigrada en d'altres entitats, associacions de veïns, AMPES, etc: s'ha fet esment en l'apartat anterior d'algunes accions dutes a terme en aquesta línia.

b) Foment de la cohesió social a través de la seva implicació en activitats socioculturals de les que participen el conjunt de veïns i veïnes: treballem, d'una banda, l'àmbit sociocultural facilitant la participació de persones del col·lectiu immigrant a les festes de barri, i d'altra banda, en activitats de caire solidari: marató TV3, i d'altres diades.

c) Posada en valor de les seves competències mitjançant la creació de serveis que atenen necessitats del conjunt de la població: el projecte Escola de Llengües i cultures implementat a Amposta –Terres de l'Ebre- i Salou –Camp de Tarragona- neix amb aquesta vocació. Les persones que imparteixen els cursos –destinats prioritàriament a persones en situació d'atur- són d'origen estranger, si bé aquestos s'ofereixen a qualsevol veí o veïna que hi tingui interès.

d) Grups de suport per a la millora del coneixement de l'entorn i la seva integració social als municipis del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre: La mateixa població nouvinguda té un paper fonamental en les accions d'acollida que duem a terme -com grups de conversa en català i cursos d'alfabetització i castellà- i promovem accions conjuntes amb d'altres agents com ara Creu Roja, Càritas i/o Òmnium cultural.

2.1.1. d Tallers-

Volem afavorir la interacció entre persones autòctones i nouvingudes a través de la realització d'activitats i tallers que visualitzin a les segones, i els permetin intercanviar coneixements i experiències amb la resta de veïns i veïnes, per tal de crear un espai de complicitat entre tots i totes.

1. Tallers de cuina-

Preparar menjar i compartir taula són situacions que ens ajuden a sentir-nos a prop d'aquells amb qui compartim aquestes activitats. A més, es tracta d'activitats de les que tan en la seva organització com desenvolupament pot participar qualsevol persona, i que permeten crear un context que afavoreix la coneixença i interrelació entre els i les participants.

Aquest 2013 hem fet aquests tallers de cuina:

a) Fête de la Chandelaire-

El primer –fet al local del carrer Logroño per la nostra mestra de francès Helena Cabrera- va estar dedicat a la *Fête de la Chandelaire* - i van assistir una quinzena de persones. A banda de l'art del *faire crêpes* que deixà bocabadats als assistents, Helena va introduir-nos en les tradicions franceses relacionades amb aquesta diada.

b) Fira-Tots-

L'èxit d'aquest taller va fer que el tornessin a repetir en el marc de Fira-Tots el dia 5 de juny de 2013, al Pavelló Firal d'Amposta. S'oferí com una activitat gratuïta oberta a tothom. Anà també a càrrec d'Helena, i participaren més d'una setantena de persones.

En aquest mateix escenari i data de Fira-Tots, la nostra voluntària i mestra d'àrab, Rachida Ameer, també ensenyà a més d'una cinquantena de persones a fer un menjar típic del Marroc: el *paghrir*.

c) Menjars del món solidaris-

Aprofitant que havíem d'elaborar molt de menjar per a un acte de suport a les persones afectades pel tifó de Filipines, vam fer el 14 de desembre de 2013 dos tallers de cuina -un del Senegal i un altre de l'Índia- al local del carrer Valls de Salou. La quinzena de persones que assistiren -a banda de col·laborar amb aquesta

campanya solidària que es va duu a terme a la ciutat de Tarragona al dia següent- van aprendre a cuinar Coûs Coûs amb la nostra voluntària Codou, i Bariani amb pollastre, de la mà del nostre col·laborador i cuiner d'origen Indi Rajesh Vipinchandra Amin.

2. Tallers infantils-

Cooperació Activa ONGD disposa d'un equip de voluntaris que aquest 2013 s'ha ofert a col·laborar amb diverses entitats socioculturals i de veïns en l'organització de tallers infantils a partir de la posada en valor de coneixements i tradicions provinents d'altres països i cultures -com ara tatuatges de henna i Mandhi (Magreb i Índia) o pintures de sorra (Senegal),etc.- així com també la transmissió de valors lligats al respecte i valor de la natura en d'altres cultures -com les indígenes americanes de l'Equador, Bolívia o el Perú- a través del nostre taller crea el teu animal totèmic.

Algunes de les diades i activitats en el marc del quals els nostres voluntaris han desenvolupat aquestes activitats amb nens i nenes serien: Fira-tots (Juny-Amposta), les festes del barri del Carme (Juliol-Tarragona), Festes del barri de Bonavista (Agost-Tarragona), FITA (Novembre-Tarragona), Marató d'activitats en favor dels afectats pel tifó de Filipines (Desembre-Tarragona), Arribada dels patges reials al col·legi de Sant Salvador (Desembre-Tarragona).

2.1.2 ACOLLIMENT LINGÜÍSTIC I INSERCIÓ SOCIAL-

Des del mes de febrer de 2012 Cooperació Activa ONGD duu a terme diferents cursos i tallers d'alfabetització instrumental, iniciació al castellà i al català, així com grups de conversa en castellà i Català a les Terres de l'Ebre i el Camp de Tarragona.

En conjunt, més d'un centenar de dones i més d'una cinquantena d'homes, provinents de països com ara el Marroc, Pakistan, Senegal, Romania, Índia, Mauritània i Algèria han assistit aquest dos darrers anys a aquests cursos i tallers d'acollida lingüística.

Per tal d'aprofitar els materials existents en aquest àmbit i millorar la coordinació amb d'altres recursos lingüístics del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre aquest 2013 hem signat un acord de col·laboració en l'àmbit del català –des del mes de febrer de l'any 2013- amb el Consorci de Normalització lingüística de les Terres de l'Ebre, i –des del juny- amb la Coordinadora d'entitats per la defensa de la llengua Catalana, entitat aquesta darrera amb la que treballem plegats en l'execució dels programes xerrem –conversa en català- i junts –iniciació al català- al Camp de Tarragona.

2.1.2 a Alfabetització instrumental i iniciació al català i al castellà-

Les nostres voluntàries Yvonne Vernet i Rachida Ameer, des del mes d'octubre del 2012 fins al mes de maig del 2013, han dedicat els divendres, de 15 a 17 hores, una estona del seu temps a ensenyar a llegir i escriure a un grup d'una vintena de dones estrangeres, arribades principalment del Marroc, Algèria, la Índia i el Pakistan.

El curs ha tingut una durada de vuit mesos, i hem combinat l'àmbit de l'alfabetització instrumental, amb l'ensenyament de vocabulari bàsic en Català i Castellà. El perfil del nostre alumnat es correspondria amb el de dones arribades a Amposta a través de reagrupament familiar –d'entre 45 i 60 anys- que porten més de tres anys a la ciutat i no parlen gens català ni castellà. Per a aquestes classes comptem amb el suport de mediadores voluntàries en llengua Panjabi, Amazigh i Àrab.

2.1.2 b Cursos d'iniciació al català i al castellà.-

L'àmbit de l' iniciació al català és possiblement aquell -juntament amb l'àmbit de l'assessorament en matèria d'estrangeria- en el que Cooperació Activa ONGD ha fet un major esforç aquest 2013 per tal d'ampliar l'oferta cursos i tallers que ofereix la nostra entitat, implicació de persones voluntàries en la seva impartició, i la creació i disponibilitat de nous recursos pedagògics adaptats a les necessitats del nostre alumnat.

1) A Amposta parla català!.-

Les activitats desenvolupades per Cooperació Activa ONGD a les Terres de l'Ebre en l'àmbit del català s'enquadren dins del programa *A Amposta parla català!*, destinat a afavorir la iniciació en aquesta llengua a les persones d'origen estranger empadronades a Amposta, potenciar les seves competències orals, així com introduir-los en el coneixement d'altres aspectes socioculturals de Catalunya com la seva història, geografia, símbols, personatges il·lustres, etc., a través de tallers i xerrades.

En aquesta edició del 2013, per a la implementació d'aquest programa hem comptat amb el suport i cofinançament de la Direcció General de Immigració de la Generalitat de Catalunya:

a) Curs d'iniciació al català (universal)-

La majoria de la nostra oferta formativa en acollida lingüística -en la mesura en que vol ser complementària a d'altres recursos existents al territori- atén necessitats especials: dones que no volen realitzar cursos on hi hagi alumnes homes, cursos personalitzats per a parlants wòlofs i/o de romanès, persones que no saben llegir i escriure.

Aquest recurs s'activà per als homes, i dones per a les que la presència d'homes no suposava un obstacle. Es tractava de disposar d'un mòdul per a tota una sèrie de persones que a banda de per aprendre català, s'apropaven a nosaltres per a participar d'altres activitats que duem a terme a Amposta i relacionar-se amb persones d'altres orígens.

Hem impartit dos mòduls aquest 2013: Al primer -dut a terme per Helena els dimecres de 10 a 12 hores entre els mesos de març i maig- assistiren nou alumnes, i al segon, impartit entre novembre i desembre per Mactar Thiam al Casal Municipal d'Amposta, vuit persones.

b) Curs d'iniciació al català per a dones estrangeres.-

Des del mes d'octubre de 2012 fins al mes de juny de 2013, dijous de 15 a 17 hores la nostra integradora social Nisrine Ziani –d'origen Marroquí, però que s'ha criat a Amposta- impartí un curs d'iniciació al català al local del carrer Logroño d'Amposta, al que han assistit una vintena de dones, provinents principalment del Marroc, Algèria, Pakistan i la Índia.

Es tracta d'un curs adaptat a les necessitats horàries de moltes mares, que així poden deixar als seus fills i filles petits al col·legi abans de venir a classe, i acabem aquesta sessió tot just a temps per a que els vagin a recollir en sortir del col·legi.

c) Grups de conversa en català.-

Els dimarts i dijous, des del 26 de febrer fins al 14 de maig i el 8 d'octubre i 17 de desembre, entre les 18 i les 19 hores, hem tingut dos grups de conversa en català conduïts per Jose Luis Rodríguez i Edith Santamaria. Amb aquesta activitat volem que tant els alumnes que surten dels nostres mòduls, com d'altres que han après català amb d'altres recursos pedagògics, practiquin els coneixements que han adquirit i agafin confiança a l'hora d'utilitzar el català com a llengua de referència habitual al carrer i a la vida sociocultural ampostina.

Una vintena d'alumnes han participat d'aquests grups, procedents principalment de països com ara el Pakistan, Senegal, Romania i el Marroc, als que segons el perfil de cada persona i disponibilitat, hem derivat a d'altres serveis -com ara el Consorci de Normalització lingüística- per anar consolidant els seus coneixements també a nivell ortogràfic i gramatical.

d) Curs intensiu d'iniciació al català per a parlants wòlof-

Aprofitant la proximitat de Cooperació Activa ONGD al col·lectiu senegalès, amb el que duem a terme diferents projectes de codesenvolupament a diferents municipis de la província de Tarragona, i la col·laboració que manté amb la nostra entitat en Mactar Thiam –autor del primer llibre d'introducció al català adaptada a una llengua africana - vam decidir organitzar un curs específic d'introducció al català adaptat per a parlants de llengua wòlofs, el idioma de referència per a les persones

d'origen senegalès.

Vam utilitzar com a manual de referència per aquest curs el llibre *Sóc en Modu: Parlem wòlof de català*, escrit per Mactar Thiam, docent d'aquest mòdul. Aquest es dugué a terme entre els dies 7 i 19 de febrer de 2013 –de 10 a 12'30 hores del matí, i de 16 a 19 hores de la tarda- al local del carrer Logroño d'Amposta, assistiren una dotzena de persones d'origen senegalès residents a Amposta, La Ràpita, l'Aldea, Deltebre i Vinaròs.

e) Tallers descobreix Catalunya-

Des de Cooperació Activa ONGD hem ofert també un mòdul d'una hora i mitja –a les ciutats d'Amposta i Salou- per a donar a conèixer diferents dimensions de la realitat sociocultural catalana, personatges històrics, geografia, símbols, història i tradicions de Catalunya.

Ho fem en forma de joc, a la primera part els alumnes llegeixen un breu fragment de cadascun d'aquests àmbits, i a la segona es formen grups petits i es fan diverses preguntes sobre cadascun d'aquests temes: amb tres opcions de resposta vàlida.

L'objectiu és que més enllà de la llengua els alumnes s'apropin a la realitat identitària i cultural de Catalunya, tot buscant semblances amb el que succeeix en d'altres països –com l'Amazigh al Marroc i Algèria, o el wòlof al Senegal- i contextualitzar així millor la importància d'aprendre català més enllà de la seva vessant lingüística.

2) Cursos de castellà a la ciutat d'Amposta-

a) Curs d'iniciació al castellà per a dones estrangeres-

Des del mes de febrer del 2012 fem cursos d'iniciació al castellà per a persones estrangeres, en detectar que no existia aquesta oferta formativa a la ciutat d'Amposta, i tenir una demanada explícita d'un grup de més de vuitanta dones –quasi majoritàriament provinents del Marroc i Pakistan- interessades en aprendre castellà.

El curs es fa coincidir amb el període escolar, la seva coordinació pedagògica ha anat a càrrec de la nostra voluntària –i llicenciada en psicopedagogia Yvonne Vernet- qui, conjuntament amb les nostres voluntàries Nisrin Ziani i Rachida Ameer, han impartit els dos mòduls.

Cercant de tenir nivells homogenis, en arribar a les quinze dones inscrites,

fem un altre grup. Les classes s'han impartit, des del mes d'octubre fins al mes de juny del 2013, al local del carrer Logroño –en dos grups, un els dimarts i l'altre els dimecres de 15 i les 17 hores- i han assistit unes quaranta dones provinents principalment del Marroc, Algèria, la Índia i el Pakistan.

b) Curs de castellà avançat.-

Hi ha un perfil de persones que parla i escriu bé el català, però que en canvi en l'àmbit del castellà les seves competències es limiten a allò que han après en els entorns quotidians on utilitzen aquesta llengua, com ara relacions amb d'altres persones d'origen immigrant, o bé en l'àmbit laboral.

Un grup d'aquestes van demanar-nos si, des de Cooperació Activa ONGD, podríem fer un curs de nivell avançat per a millorar les seves competències lingüístiques en castellà, ja que no existeix cap mena de recurs d'aquesta mena ni a Amposta ni al Montsià.

Vam habilitar –per cobrir aquesta demanda- un mòdul de dues hores setmanals –tots els dilluns entre les 15 i les 17 hores al local del carrer Logroño- en castellà avançat, a càrrec de la nostra voluntària Yvonne Vernet. Aquest mòdul es va dur a terme des del mes d'octubre de 2012 fins al mes de maig de 2013, i hi assistiren una quinzena de persones.

3. Cursos de català a la ciutat de Salou.-

Des del mes de juny, en que Cooperació Activa ONGD disposa d'un espai estable a Salou per a la realització d'activitats, estem duent a terme de manera regular també al Camp de Tarragona diverses activitats per al foment de l'ús del català entre la població immigrada, com ara xerrades, cursos d'iniciació al Català i grups de conversa:

a) Curs intensiu de català (20 hores)-.

Entre els dies 13 i 25 de juny del 2013, i els dies 19 i 29 d'agost del 2013, al local del cr. Valls a Salou, el nostre voluntari Feliu Cortés, ha impartit dos mòduls d'iniciació al català d'una durada de vint hores, per a persones estrangeres sense coneixements previs de català.

Al primer assistiren una dotzena d'alumnes i al segon una desena de persones, empadronades a diferents municipis del Camp de Tarragona com ara Salou, Tarragona i Vila-seca, i provinents de països com ara Ghana, Marroc i Senegal.

b) Col·laboració amb la Coordinadora per la llengua en l'execució dels programes Xerrem i junts.-

Des del mes d'octubre del 2013 Cooperació Activa ONGD col·labora amb la

coordinadora d'entitats per la llengua Catalana en l'execució dels programes xerrem i junts a la ciutat de Salou. El programa xerrem està dissenyat per a consolidar i potenciar les competències orals de les persones que s'han iniciat ja prèviament en català, però que bé no s'atreveixen a utilitzar-lo amb normalitat públicament, o els hi falta vocabulari o pràctica.

Són grups de conversa en català, en els que utilitzem els materials del programa xerrem –de la Coordinadora per la defensa de la llengua catalana- dissenyats específicament per Jordi Esteban per a desenvolupar les competències orals dels alumnes. Existeixen diferents nivells, on agrupem les persones segons els seus coneixements previs de català, i l'objectiu fonamental és que a les classes el protagonisme el tinguin els alumnes, i practiquin català durant tota la sessió. La primera edició d'aquest programa s'ha impartit al local del carrer Valls de Salou, i la primera setmana ja havíem assolit les vint places màximes de matrícula disponibles.

Quan al programa junts, la filosofia és semblant: afavorir l'aprenentatge del català a partir de grups petits en els quals hi ha un voluntari que –a partir la creació de diferents blocs temàtics- ensenya vocabulari i expressions bàsiques a les persones que es volen iniciar al català. Està pensat per a persones amb molt pocs coneixements previs en català, i entre els voluntaris –que anomenem antenes- tenim persones de suport del programa xerrem, que ajuden així en aquest nivell bàsic a partir del seu coneixement de la llengua materna que tenen els alumnes del programa junts. Hi ha quinze alumnes inscrits, amb els que es treballa en grups de cinc.

Els voluntaris de Cooperació Activa ONGD que condueixen aquests tallers són Feliu Cortés, Edith Santamaria, i Jose Luis Rodríguez, i a banda tenim el suport –amb el programa junts- dels col·laboradors-mediadors Demba Couta, Dame Niass i Malick Diop.

c) Xarxa senegalesa pel foment de l'ús del català-

L'equip pedagògic de català de Cooperació Activa ONGD assessora a diferents associacions que agrupen senegalesos del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre i una de les seves seus locals -la de Salou- està constituïda exclusivament per persones d'origen senegalès, i treballa amb persones d'aquest col·lectiu àmbits com ara la seva integració social a Catalunya, la defensa del seus drets jurídics i civils, així com el desenvolupament de projectes de Cooperació internacional al Senegal.

Un dels projectes duts a terme és la creació d'una xarxa d'entitats del Senegal per a promoure dins del seu col·lectiu accions per a fomentar l'ús del català. Entre d'altres iniciatives hi ha xerrades, cursos per aprendre català, i hi ha previstes també accions amb d'altres entitats del territori, com ara Òmnium cultural, per a treballar plegats aquest àmbit.

Quan a l'àmbit pedagògic i impartició de tallers i cursos, s'està assumint des de Cooperació Activa ONGD, però l'organització de les activitats correspon pròpiament a entitats adherides a aquesta xarxa de les ciutats a les que pertanyen. Aquest seria el cas de l'Associació cultural senegalesos de Salou per a la integració a Salou, l'Associació de senegalesos de la Conca de Barberà a Montblanc, i l'associació senegalesos de Tarragona i de Residents senegalesos de Vila-seca en aquestes dues ciutats.

La xarxa, aquest 2013, compta amb una petita subvenció de la Direcció General d'Immigració de la Generalitat de Catalunya, i està liderada per l'Associació Cultural de Senegalesos Salou per a la integració. Hi ha adherides aquestes entitats: Associació cultural de Senegalesos de Salou per a la Integració, Amics Catalunya-Senegal, Associació de Residents Senegalesos de Vila-seca, Associació de Senegalesos de la Conca de Barberà, Asociación Cheikh Tijany i Associació de Senegalesos de Tarragona.

d)Altres: Suport a la publicació de recursos pedagògics per a l'aprenentatge del català i el castellà entre les persones del col·lectiu immigrant.

Malgrat que som una entitat petita, que treballa bàsicament des del voluntariat, i que en aquest sentit, tenim una debilitat en les nostres possibilitats de finançament de projectes, o publicació de recursos pedagògics, s'ha fet un esforç important des de Cooperació Activa ONGD per a que es poguessin imprimir aquests dos llibres:

1.Diccionari wòlof-castellà-

El castellà és una llengua que s'estudia com a matèria estrangera als instituts, i que té una certa notorietat al Senegal degut a la immigració que ha arribat a l'Estat Espanyol. No existia fins aquest 2013, tanmateix, cap diccionari en la llengua majoritària del Senegal –el wòlof- per a aprendre castellà. Els col·legis, instituts i les persones que volen aprendre castellà utilitzen llibres de text i diccionaris escrits en francès.

Des de Cooperació Activa ONGD promovem en la mesura de les nostres possibilitats la defensa de les llengües maternes, i el seu ús preferent per a l'aprenentatge als col·legis i instituts, sense que això vagi en detriment d'altres llengües oficials.

L'autor d'aquesta obra, en Mactar Thiam, va concebre tota la part tècnica de la mateixa i edició del llibre, i des de Cooperació Activa ONGD, la nostra dissenyadora Itziar Garcia li va facilitar tota la part de maquetació i disseny gràfic, i vam finançar el cost total de la publicació d'aquesta primera edició d'aquest diccionari.

2.Llibre d'introducció al català per a parlants wòlofs-

En Mactar Thiam Fall, que ha treballat amb nosaltres en qualitat de professional contractat i desenvolupant també tasques de voluntariat, des de l'any 2010 tenia aturada la publicació del seu llibre "Sóc en Modu: parlem wòlof i català", ja que no disposava dels diners suficients per a la seva edició i impressió. A l'any 2012, una entitat de caire polític, es va oferir a pagar-li la impressió, i a canvi presentava el llibre com un projecte seu, quelcom que no era així. Aquesta utilització política de l'autor i el llibre va donar com a resultat una imatge distorsionada d'ambdós i pèssima difusió d'aquesta obra.

Des de Cooperació Activa ONGD, en demanar-nos suport l'autor, vam recomanar-li deslligar-se d'aquest vincle polític que no li havia reportat tampoc cap mena d'ingrés econòmic per a subsistir, i cercar la promoció d'aquesta obra en l'àmbit tècnic, com ara el Consorci de normalització lingüística, i entitats senegaleses que poguessin estar interessades.

Des de la nostra entitat s'ha finançat el 100% d'una nova reimpressió d'aquest llibre, i la seva difusió a través de presentacions públiques a ciutats del Camp de Tarragona –Salou (novembre), Vila-seca (Abril) i Montblanc (desembre)- i de les Terres de l'Ebre –Amposta (Febrer), La Ràpita (Març), Tortosa (març) i Deltebre (Març), així com s'ha facilitat la seva presència en mitjans de comunicació locals.

2.2 Codesenvolupament II: Cooperació internacional-

A Cooperació Activa ONGD, a banda de facilitar un rol pro-actiu del col·lectiu immigrant a l'hora de facilitar la seva integració i millora de la convivència i la cohesió social a la societat d'acollida,, donem també suport a persones d'origen immigrant interessades en implementar petits projectes de cooperació internacional a les poblacions d'on provenen.

A les ciutats d'acollida duem a terme activitats per recaptar fons i material per a aquests projectes. Mentre que a les poblacions destinatàries d'aquests actuem creant cooperatives locals que agrupen als veïns i veïnes de les poblacions a les que durem a terme aquests projectes de cooperació internacional, les quals –amb el suport d'un tècnic de Cooperació Activa ONGD que assessora i dinamitza aquestes entitats- s'encarreguen de decidir quines són les seves necessitats i les actuacions prioritàries a duu a terme.

Actualment treballem al Senegal, i la cooperativa –impulsada per la nostra entitat- que ens serveix com a contrapart és l'Association pour le developpement de Diauré. Aquesta agrupa a tots els veïns i veïnes d'aquesta població rural de la regió de Diourbel, que han desenvolupat de manera gratuïta les tasques que estaven al seu abast en els projectes implementats aquest any 2013, mentre que des de Cooperació Activa ONGD els hem facilitat els materials i assessorament tècnic necessari per dur-los a terme.

Sempre que sigui possible, intentem utilitzar aquests projectes de cooperació internacional per a presentar a Catalunya material sobre els àmbits que es treballen als països d'origen i establir així vincles entre els llocs d'origen i destí dels immigrants.

2.2.1. Projectes de Cooperació Internacional liderats des de la Delegació de Cooperació Activa al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

a) Enviament de material, millora i acondicionament de l'Ecole Elementaire de Diaure-Kouta (Diourbel-Senegal)-.

Cooperació Activa ONGD ha enviat aquest 2013 tota una sèrie de material escolar –carteres, llapisos i bolígrafs, estoigs, etc.- per als 130 nens i nenes

d'aquest centre, i material per a la pràctica d'esports com pilotes de fútbol, basquet i/o voleibol.

Des de la tardor estem treballant per a instal·lar plaques solars en aquest centre ja que no disposa d'electricitat, i és un requisit imprescindible per a portar d'altres equipaments com una petita aula d'informàtica, i un menjador escolar. Per a aquests espais hem fet arribar al nostre magatzem de Senegal 10 ordinadors, una nevera, 2 retroprojectors, a banda del mobiliari necessari per a equipar aquests espais.

b) Enviament de material sanitari i creació d'un centre de maternitat a la població de Diauré (Diourbel)-.

De manera periòdica es fa arribar material mèdic per als centres d'assistència primària d'aquesta regió, i principalment per a cobrir les necessitats dels usuaris d'aquests amb menys recursos. Aquest 2013 s'ha habilitat un espai per a que serveixi de centre de maternitat, i s'ha enviat aquest novembre material divers –cedit per l'Hospital Policlínic de Barcelona- per a la seva habilitació. Part d'aquest material s'intercanviarà per d'altre de més adient per a les necessitats d'aquest centre, amb l'hospital regional de Mbacke.

Ara mateix estem fent una diagnosi acurada de les necessitats que té cada centre en equipament i suport per atendre determinades patologies, per a fer-hi arribar a l'estiu professionals des de Catalunya.

c) Suport a la creació de Cooperatives productives de dones a la regió de Diourbel-.

Els projectes en els que s'està treballant són un taller tèxtil de producció i una granja avícola. Per al primer tenim ja la maquinària necessària: 16 màquines de cosir, mobiliari i estocs de tela i roba per començar a produir. S'està construint l'espai que ha de servir per acollir l'esmentat taller, i realitzar un mòdul de formació per a les cooperativistes.

Quan a la granja avícola, ara mateix dispoem d'un terreny cedit per la comunitat de Diauré-Kouta, i s'està treballant per delimitar l'espai i construir els primers mòduls. Els esforços els estem centrant en fer-hi arribar aigua i instal·lar-hi plaques solars que permetin un funcionament adient d'aquesta granja avícola.

d) Creació d'infraestructures bàsiques a Diauré: latrines.

Dins de les accions dutes a terme en l'àmbit de la prevenció comunitària en matèria sanitària -i per tal de millorar les condicions higièniques a les comunitats rurals de la regió de Dioubel- hem construït aquest 2013 un total de 53 latrines a l'aldea de Diauré.

Com es pot apreciar a la fotografia, aquestes són de construcció casolana, i amb els materials bàsics que els hem fet arribar des de Cooperació Activa ONGD, els mateixos habitants de l'aldea de Diauré s'han fabricat aquestes latrines anomenades allà militars.

2.2.2 Suport a entitats d'immigrants per actuar davant situacions excepcionals.: Tifó de Filipines.

Una de les línies de treball de Cooperació Activa ONGD és donar suport a persones d'origen immigrant que volen desenvolupar projectes de cooperació internacional als seus països d'origen. Des de la delegació del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre duem a terme aquesta tasca principalment amb entitats i col·lectius del Senegal, però sempre estem oberts a d'altres iniciatives i col·lectius d'immigrants.

Aquest és el cas de la demanda que ens va fer la Asociación Amistad entre Hermanos, que agrupa persones d'origen filipí, per tal d'engegar alguna acció a la província de Tarragona per ajudar als afectats aquest 2013 pel tifó a Filipines. Des de Cooperació Activa ONGD els hem donat suport en tot el tema burocràtic -permisos de domini públic i documentació a presentar-, difusió -disseny de cartelleria i flyers, contacte amb d'altres entitats, etc-, execució d'activitats -tallers infantils, menjars del món (Índia i Senegal)-, logística (transport, material per dur-les a terme, etc) i patrocini -finançament total de l'assegurança de responsabilitat civil, de la impressió de la cartelleria i els flyers, etc.

Es decidí fer un marató d'activitats oberta a qualsevol entitat que es volgués implicar. Finalment es van fer tallers infantils, cuines del món, música i campionat de

futbol sala. Donaren suport a aquest aconteixement: l'àrea de cooperació de l'Ajuntament de Tarragona que varen fer difusió als mitjans locals de comunicació i finançar la impressió de la cartelleria; la Federació d'Associacions de veïns de Tarragona, que cedí gratuïtament cadires i taules per aquesta diada; la Asociación de Paraguayos de Tarragona i la Asociación de Residentes Latinoamericanos que mobilitzaren a molts dels seus associats i donaren gratuïtament tots els beneficis dels menjars que elaboraren per a aquest aconteixement; el col·legi d'àrbitres de futbol sala, que ens va facilitar tres voluntaris d'aquesta entitat; així com d'altres patrocinis privats –seguros, trofeus, donacions, etc- que han preferit romandre en el anonim, però han tingut un paper important.

Les activitats del marató es van duu a terme el 15 de desembre al Parc del Francolí de Tarragona. Assistiren més de dues-centes persones, que contribuïren a través del menjar solidari que oferien l'Asociación Amistad entre Hermanos, l'Asociación de Paraguayos de Tarragona i Cooperació Activa ONGD, i també feren donatius privats al compte de l'entitat organitzadora.

Els diners recaptats s'han enviat a una contrapart de Filipines, qui els ha facilitat als equips d'emergències que treballen a les zones afectades pel tifó per a cobrir algunes necessitats bàsiques. Al mes de febrer està previst fer –en un equipament municipal de la ciutat de Tarragona- una presentació de les activitats dutes a terme a la ciutat de Tarragona i ús final al que s'han destinat aquest diners recaptats.

3. Sensibilització intercultural:

3.1 Promoció de la diversitat cultural-

Cooperació Activa ONGD desenvolupa programes i activitats adreçats, d'una banda, a posar en valor les competències professionals i socioculturals de persones arribades als municipis del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre amb la immigració i, d'altra banda, promovem activitats per a que comparteixin i intercanviïn coneixements i experiències amb la resta de veïns i veïnes, per tal d'afavorir la creació conjunta –com a veïns i veïnes, al marge de qualsevol altre marcador identitari- d'activitats.

3.1 Formació: Escola de llengües i cultures de les Terres de l'Ebre-

3.1.1 Cursos quadrimestrals de tres hores setmanals de llengua i cultura àrab, romanesa i xinesa:

Es tracta de cursos quadrimestrals adaptats per a que qualsevol veí, independentment de la seva formació acadèmica prèvia, pugui introduir-se en aquestes llengües i interioritzar vocabulari, així com d'estructures orals i gramaticals bàsiques.

A banda de formació pròpiament lingüística es fan d'altres activitats paral·leles com ara tallers de cuina, apropament a diferents rituals relacionats amb les religions presents als països on es parlen aquestes llengües, cinema, literatura, etc.

Amb aquesta oferta formativa no volem imitar la tasca que duen a terme moltes acadèmies d'idiomes, sinó identificar veïns i veïnes que tinguin interès en d'altres cultures i en promoure activitats de caire intercultural.

Més enllà de l'objectiu instrumental d'ensenyar aquestes llengües, ens servim d'aquests mòduls per crear espais de coneixement i cooperació entre les persones que viuen a les Terres de l'Ebre i el Camp de Tarragona i tenen l'àrab, el romanès, l'amazigh i/o el xinès com a llengua materna, i els nostres estudiants i d'altres persones que es vulguin sumar a aquestes activitats.

Llengua i cultura àrab:

Els i les 15 alumnes que han acabat els dos mòduls impartits al 2013 són capaços d'escriure i llegir en l'alfabet àrab, i s'han familiaritzat amb estructures orals

i vocabulari bàsic, per tal de poder desenvolupar-se en situacions socials molt elementals.

El primer mòdul – al que assistiren 8 alumnes amb una base prèvia d'àrab- es dugué a terme entre els mesos de febrer i abril de 2013 al local del carrer Logroño d'Amposta. El segon mòdul -al que han assistit 6 alumnes- s'ha impartit tots els dimarts i dijous des del mes de novembre, a la Biblioteca Comarcal d'Amposta Joan Sebastià Arbó.

La docència dels mòduls ha anat a càrrec de la nostra col·laboradora Rachida Ameur, que també dona dins del projecte classes d'Alfabetització per a dones d'origen magrebí, i ens ajuda en diferents tasques de mediació i animació sociocultural.

Llengua i cultura romanesa i xinesa:

El mòdul de llengua romanesa -impartit en l'edició del 2011 i 2012- ha tingut aquest 2013 una demanda inferior a les deu persones que havíem establert com a llindar mínim a partir del qual s'activaria aquesta formació a la ciutat d'Amposta.

Quan al mòdul de xinès, en haver-hi una demanda únicament de dues persones, aquest s'ha adaptat a les necessitats i disponibilitat d'aquests alumnes, i la professora –Guo Ying- ha impartit classes personalitzades al seu propi habitatge d'Amposta.

3.1.2 Tallers introductoris a la llengua i cultura Panjabi, amazic i wòlof -.

El Panjabi és la llengua que parlen les persones del Panjab de l'Índia i el Pakistan, d'on provenen la majoria de les persones d'aquests països que viuen a les Terres de l'Ebre i el Camp de Tarragona, i el wòlof l'idioma principal parlat a Senegal, Gambia i Mauritània. Pel que fa a l'amazic, es calcula que el 80% de la població marroquí resident a Catalunya la té com a llengua materna, i es parla també a Algèria, Líbia, Níger, Nigèria, Mali i Burkina Fasso.

En no haver-hi suficients alumnes interessats en fer un mòdul trimestral d'aquests idiomes, Cooperació Activa ONGD ofereix de manera gratuïta tallers i xerrades al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre per tal d'apropar-se a aquestes llengües i cultures.

Llengua i cultura Wòlof:

Des de Cooperació Activa ONGD fem diverses activitats per donar a conèixer diferents aspectes socioculturals, geopolítics, històrics i econòmics del Senegal, i de

les persones d'aquest país que viuen als municipis del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

En aquesta memòria hem esmentat el suport a la publicació de llibres per apropar aquesta llengua al català i al castellà, i d'altres activitats per donar a conèixer determinades zones del Senegal –principalment a la regió de Diourbel- a les que duem a terme projectes de cooperació internacional en l'àmbit educatiu, sanitari, apoderament de la dona i emprenedoria.

En el context de la presentació d'aquestes activitats s'han dut a terme xerrades a diferents ciutats, a càrrec del nostre col·laborador Mactar Thiam, en les que s'ha parlat de *“la llengua i cultura wòlof i els vincles existents entre Catalunya i Senegal”*:

A les Terres de l'Ebre: El 14 de febrer de 2013 a la Biblioteca Joan Sebastià Arbó d'Amposta; el 8 de març a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa; el 21 de març de 2013 al Maset de la Ràpita i el 24 de març al Centre Social el Maset de Deltebre.

Al Camp de Tarragona: el 18 d'abril de 2013 a la Biblioteca de Vila-seca, i el 21 de novembre de 2013 al local de carrer Valls de Salou. Estan programades també aquestes xerrades per als mesos de gener i febrer a les ciutats de Tarragona, Montblanc i Reus.

Llengua i cultura Panjabi-

La nostra voluntària a Amposta Jasbir Bassi va fer-nos un taller per introduir-nos en aquesta llengua indoeuropea que parlen a la regió del penjab –entre l'Índia i el Pakistan- aproximadament 100 milions de persones i que com el hindi –si bé el panjabi és més antic- prové dels dialectes pràcrits.

Ens situà i contextualitzà a la primera part la regió del Penjab a l'Índia i el Pakistan on es parla aquesta llengua, així com la seva escriptura: l'alfabet gurmukhi ('de la boca dels gurus'), molt vinculada a la religió sij a l'Índia, i l'alfabet shahmukhi al Pakistan -on aquesta llengua no té reconeixement oficial- que és una variant de la modificació persa de l'alfabet àrab, similar a la que s'usa amb l'urdú (idioma oficial del Pakistan).

A la segona part Jasbir ens introduí a tota una sèrie d'estructures orals bàsiques –salutacions, agraïments, etc- i rituals socials i religiosos –a través de

fotografies pròpies o de familiars- habituals entre les persones de religió sij a la regió Índia del penjab.

3.1.3 Cursos d'introducció a l'anglès i al francès per a veïns-

Inicialment -en haver-hi d'altres administracions i entitats que impartien cursos d'anglès i/o francès- vam decidir concentrar-nos en aquelles llengües més vinculades al col·lectiu immigrant resident a les Terres de l'Ebre, i de les que no existia oferta formativa.

Ens vam trobar, tanmateix, que a la tardor del 2012 moltes persones que hi havia moltes persones que es sentien atretes pel projecte, però que estaven interessades en cursar francès i/o anglès. Vam plantejar-nos aleshores d'impartir aquestes llengües, i alhora reforçar els valors i objectius globals del projecte "Escola de llengües i cultures".

Moltes persones que venen del Marroc, l'Algèria i/o el Senegal han cursat els seus estudis al seu país d'origen en francès, i tenen aquesta llengua com a referent habitual en l'àmbit acadèmic i administratiu, i succeeix el mateix respecte a l'anglès amb persones vingudes del Pakistan i/o l'Índia.

Amb els mòduls, ajudem a visualitzar a aquestes persones i les seves competències lingüístiques, tot donant un servei a la comunitat, i alhora realitzen els cursos tractant temes i organitzant activitats dins d'aquests que ajudin a difondre una sensibilitat intercultural.

Oferim, així, des de la tardor del 2012, un mòdul d'iniciació a l'anglès i un altre d'iniciació al francès. La docència del mòdul d'anglès va a càrrec de Nisrine Ziani, té una càrrega lectiva de tres hores setmanals, s'ha impartit entre el mesos de gener i de juny del 2013 al local de la Federació d'Amposta d'Associacions de veïns, i hi han assistit una quinzena d'alumnes.

Quan als mòduls de francès han anat a càrrec d'Helene Cabrera, tenen una càrrega lectiva de 2 hores setmanals, i hi han assistit una dotzena d'alumnes a cadascun d'ells. El primer d'aquests mòduls s'ha dut a terme entre el mesos de gener i juny del 2013, al local del carrer Logroño d'Amposta, i el segon entre els mesos d'octubre i desembre de 2013, al Casal Municipal d'Amposta. Aquests mòduls, donada que hi ha una alta demanda, estan oberts únicament a persones enregistrades a l'atur.

3.1.4 Grups de conversa anglès intermig-

En existir d'altres recursos per a estudiar anglès a Amposta, i haver creat una activitat -parelles lingüístiques- que permet a les persones que estan aprenent anglès practicar-lo amb d'altres persones d'origen immigrant que la tenen entre les seves llengües pròpies -visualitzant aquestes darreres persones, i alhora creaven vincles amb la resta de veïns i veïnes- no havíem previst dins el projecte aquesta formació.

La implicació d'un dels voluntaris d'aquestes parelles, en Qaisar Jutt –veí d'Amposta d'origen pakistanès- va portar a que hi hagués persones que demanessin si ell podia guiar un grup de conversa d'anglès de nivell intermig, per repassar vocabulari i gramàtica, com a complement a les parelles lingüístiques que s'havien creat.

En Qaisar va acceptar amb agrat aquesta proposta, i les sessions es van duu a terme entre el mesos de febrer i maig del 2013, al local del carrer Logroño d'Amposta. Han participat una dotzena de persones en aquest grup de conversa, amb nivells d'anglès i situacions molts dispars: que estaven aprenent anglès, que feia molts anys que l'havien estudiat, etc.

3.1.4 Classes de reforç d'anglès i francès per a nens i nenes de primària-

Aquesta activitat neix, d'una banda, de la voluntat de l'equip de Cooperació Activa ONGD a les Terres de l'Ebre de realitzar més activitats amb nens i nenes i joves, i d'altra banda, de les dificultats amb les que -en el context de crisi econòmica actual- es trobaven molts pares i mares a l'hora de realitzar determinades matèries extracurriculars pel seu elevat cos econòmic, com seria el cas dels cursos en llengües estrangeres.

Arran d'iniciar el projecte "escola de llengües i cultures de les Terres de l'Ebre" tenim una certa especialització en l'àmbit de la formació lingüística, així que es va decidir que una opció per treballar amb nens i nenes podia ser fer classes de reforç d'anglès, francès i d'altres llengües estrangeres relacionades amb el col·lectiu immigrant.

Al 2012 es van iniciar els mòduls d'angles, i donada la bona acollida, a començament del 2013 hem llançat també els mòduls de francès. Com en la resta d'activitats que organitzem a Cooperació Activa ONGD, més enllà de la formació instrumental lingüística, per a nosaltres és molt important la formació en valors

transversals relacionats amb la cooperació, la tolerància, i tot allò que fomenti la interculturalitat entesa com a model de creativitat basat en la cooperació entre persones.

El cursos d'iniciació a l'anglès i al francès, amb un màxim de 15 nens i nenes matriculats, s'han impartit tots els dilluns i dimecres –des del mes de gener fins al mes de juny de 2013 entre les 17'30 i les 19 hores-, al local del carrer Logroño d'Amposta, i la seva docència ha anat a càrrec de Nisrine Zinani i Helena Cabrera respectivament.

Intentem, amb la preinscripció, evitar que hi hagi més presència de nens i nenes fills de pares provinents d'uns països que d'uns altres, i encara que el principal requisit és la situació econòmica familiar -tenen preferència els nens i nenes que els seus pares estiguin a l'atur- s'intenta que el grup –quan a orígens familiars- sigui lo més heterogeni possible.

3.1.4 Dia de la llengua materna-

Una de les expressions culturals més universals i significatives de la diversitat és la llengua. El 21 de febrer es commemora a tot el món el dia de la llengua materna. Cooperació Activa ONGD, amb motiu d'aquesta diada, duu a terme cada any diverses activitats al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, per tal de destacar la importància de la diversitat lingüística i cultural com a patrimoni enriquidor per a tota la humanitat.

Totes les llengües i les cultures contenen principis ètics i estètics i valors universals que poden ser vàlids per a la resta de societats i cultures, i s'ha de fomentar una actitud d'obertura i cooperació entre persones de diferents cultures i que parlen diferents llengües per a crear una societat que –posant en valor aspectes de cadascuna d'aquestes i remarcant la importància de la diferència com un actiu que ens enriqueix- facili el nostre desenvolupament com a persones i com a comunitat.

En edicions anteriors, aquesta diada s'havia dut a terme a la Biblioteca Joan Sebastià Arbó d'Amposta, però feia un parell d'anys que no es feia. L'any 2012, des de Cooperació Activa ONGD, vam commemorar la diada de la llengua materna al Col·legi Soriano Montagut d'Amposta. A l'activitat es van duu a terme tres actuacions musicals –en català, castellà i wòlof- i es van llegir diferents manifestos en àrab, romanès, Urdú i panjabi -traduïts també al català- en favor de la diversitat cultural, remarcant sempre aquesta idea de la importància de veure en la diversitat un actiu enriquidor per a tothom, i en la cooperació entre els seus hereus l'eina per treure profit a aquesta.

Com que d'altres entitats d'Amposta feien també petits actes, per aquesta edició del 2013 vam proposar a la coordinadora de la Biblioteca Joan Sebastià Arbó de fer un acte tots plegats. Participaren finalment en aquesta diada duta a terme a la biblioteca d'Amposta: l'Escola d'art i disseny Essardi, L'Escola d'adults d'Amposta, el Consorci de normalització lingüística i els alumnes i voluntaris de francès i àrab dels cursos que duem a terme a Escola de Llengües i cultures de les Terres de l'Ebre.

Vam triar un eix comú, en aquesta cas va ser l'amor, i vam cercar relats breus que parlessin sobre aquest tema. A la posada en escena, els nostres alumnes d'àrab i francès anaven narrant aquests relats en la llengua que estaven aprenent i

els mestres –que tenen aquestes llengües com a maternes- anaven traduint al català aquestes històries.

4. 3. Dia mundial del migrant:

Amb motiu del dia internacional del migrant -que es commemora el 18 de desembre- Cooperació Activa ONGD duu a terme cada any –des de l'any 2011- alguna activitat per apropar-nos –des d'una vessant més introspectiva- al testimoni de persones que han immigrat al Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre, i de les que malgrat viure al nostre voltant, sovint desconeixem aquesta dimensió més personal.

L'any 2011 i 2012 vam dinamitzar i convocar tota una sèrie de veïns d'Amposta –vinguts de la Índia, el Senegal, Marroc, Pakistan, Equador, Colòmbia, etc- a participar d'un programa especial de radio conduït per Pere Montañana sobre aquest tema a l'emissora que l'Associació de veïns l'Acolidora d'Amposta té al seu local.

Aquest 2013, més que aquesta tasca de sensibilització, hem volgut fer una trobada al local del carrer Valls de Salou per debatre sobre en quins aspectes Cooperació Activa ONGD els pot ser de major utilitat a les persones arribades amb la immigració al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. L'eix del debat va ser l'experiència migratòria dels participants, els recursos i problemes que s'han trobat en el seu itinerari d'acollida i integració a Catalunya, i a partir d'aquestes vivències quins projectes es podrien implementar des de Cooperació Activa ONGD per millorar aquesta situació, que siguin factibles, i en els quals rebríem el seu recolzament.

Una quarantena de persones acudiren a aquesta trobada, destacant-se principalment les dificultats que en els darrers anys troben –degut a la difícil situació laboral de l'estat Espanyol- per a regularitzar la seva situació administrativa, i per renovar el seu permís de residència i treball. Més enllà d'aquesta incertesa, i conseqüències que té aquesta situació, també es remarcaren els efectes indirectes que està tenint aquesta crisi en el col·lectiu immigrant: dificultats per a reagrupar familiars; impossibilitat de viatjar al país d'origen per veure la família, en no disposar de permís de treball o haver perdut aquest; sensació d'estar perdent la joventut, i estar atrapats en un pou sense fons del que no poden sortir; entrada en circuits d'autoexplotació –top manta, treballs agrícoles molt mal pagats, etc.- per a guanyar-se la vida, etc.

En acabar l'acte, vam fer un sopar de germanor amb els assistents i alumnes al local del carrer Valls de Salou que va servir com a clausura de les diferents activitats que aquest 2013 -per primer cop de manera estable- hem dut a terme al Camp de Tarragona.

4.2. DIÀLEG INTERCULTURAL I INTERRELIGIÓS-

4.2.1 Parelles lingüístiques: Espai de trobada-

Els estudiants dels nostres cursos en llengües estrangeres participen i ajuden en l'organització d'activitats relacionades amb la llengua i cultura que aprenen, i molts dels estudiants de castellà i català s'impliquen en diverses activitats transversals que organitzem, com ara tallers de cuina, diades, etc., així com en d'altres activitats organitzades per altres entitats de les Terres de l'Ebre i el Camp de Tarragona.

Ara bé, trobàvem que havíem de treballar més la creació de xarxa, és a dir, la relació entre persones. Una manera de fer-ho era precisament ajuntant persones que volen aprendre anglès, francès i/o àrab amb d'altres que estan aprenent català i/o castellà. Unes i altres tenen deficiències en la llengua que està aprenent l'altre, i són competents en la pròpia, aixó pensem afavoreix l'empatia i alhora reforça l'autoestima de l'alumnat.

La proposta ha consistit en la creació de parelles lingüístiques estables que es poden trobar en privat a la seva conveniència, i dediquen una tarda al mes a reunir-se amb la resta de parelles, per a practicar prenent un té i/o un café. Aquestes reunions han tingut lloc inicialment aquest 2013 al local de la Fundació La Pedrera d'Amposta, i estaven obertes a qualsevol persona, encara que no estigui estudiant cap curs amb nosaltres.

Així, d'una banda, aconseguim ampliar el nombre de voluntaris lingüístics en català i/o castellà, i d'altra banda, generem vincles entre persones que acaben d'arribar a les ciutats del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre on treballem, i d'altres veïns autòctons amb sensibilitat i interès per d'altres llengües i cultures que els poden ajudar en el seu procés d'acollida.

Una quinzena de parelles lingüístiques han participat d'aquesta activitat; 5 d'anglès –principalment amb interlocutors del Pakistan- i una desena de francès –amb interlocutors del Senegal i el Marroc.

4.2.2 Aula infantil intercultural: La comunitat educa-

Amb aquesta activitat volem identificar diferents referents comunitaris que puguin transmetre valors interculturals als nens i nenes de primària que estudien amb nosaltres, i/o als fills i filles dels nostres alumnes i persones interessades en general.

En moltes societats, més enllà de la família i/o la pròpia escola, qui educa és el conjunt de la societat. Al Senegal, per exemple, tots els nens i nenes es dirigeixen a tots els adults anomenant-los abans del nom “papa”. En d’altres cultures hi ha un respecte molt marcat envers les persones grans o que destaquen per valors com la seva solidaritat, als quals s’escolta amb molt de respecte, i que tenen autoritat moral sobre els menors: els poden recriminar conductes, o aconsellar, per a educar-los correctament.

Amb aquest projecte volem repensar i adaptar aquest paper que té la comunitat en d’altres societats, i en moltes pràctiques tradicionals que també estaven vigents a la nostra, a l’educació dels nens i nenes del Camp de Tarragona i les Terres de l’Ebre. Per a fer-lo, estem cercant d’identificar tota una sèrie de referents i temes que podem tractar per a fer petites xerrades i tallers per a nens i nenes dins d’aquesta aula intercultural, on la part pedagògica i legitimitat vindria de la comunitat.

Un eix important seran persones grans, qui volem ens informin sobre que és allò que consideren han de transmetre als nostres fills i filles, però també volem incorporar persones d’origen estranger per a que ens parlin de valors fonamentals als països dels quals venen, com ara la solidaritat, l’hospitalitat i/o el respecte a la gent gran, i que tots podem considerar positius i importants per a transmetre als nostres infants. S’inclouran també d’altres temes vinculats a les Terres de l’Ebre i el Camp de Tarragona, com ara, per exemple, el paper que –per la seva vessant cohesionadora– ha tingut tradicionalment a la nostra societat la música o d’altres expressions artístiques.

Taller de vídeo intercultural Sàrsia: diferents percepcions culturals de les Terres de l'Ebre-

La idea d'aquest projecte arrenca de la voluntat de Cooperació Activa ONGD de crear també un espai en l'àmbit artístic per a treballar la interculturalitat a les Terres de l'Ebre. Abordar aquesta dimensió artística com una més entre el conjunt d'activitats i projectes que han d'ajudar a establir relacions i alhora enfortir les ja existents entre diverses entitats, persones i col·lectius diferents que conviuen a les Terres de l'Ebre.

Sàrsia (xarxa) es centra en el vídeo com a mitjà d'expressió que serviria a les persones involucrades per mostrar el seu punt de vista respecte a un tema en concret que els interessa explicar, indagar o desenvolupar sempre i quant tingui una relació amb el paisatge o amb el territori, ja que és el que tenen en comú els participants; permetent conèixer els diferents llenguatges i punts de vista dels participants amb la possibilitat d'oferir un resultat final plural.

Així doncs, l'art i el paisatge, com a temàtica, conformarien el fil conductor que ens serveix per apropar experiències i punts de vista, creant llaços i facilitant que els membres de cada comunitat puguin enriquir-se del que els aporten els de les altres. És un projecte que s'ha de fer cada vegada més gran, més ferm i més ple de nusos i de connexions entre múltiples punts i col·lectius del territori.

Per engegar aquesta proposta s'ha fet un taller de vídeo, al qual es van inscriure una quinzena de persones, residents a les Terres de l'Ebre i provinents de països com ara Senegal, Marroc, Pakistan, així com nascuts i residents a d'altres municipis ebrencs com ara Amposta, Tortosa, l'Ampolla i l'Aldea. A més d'aquests orígens dispars, entre els alumnes n'hi havia amb coneixements artístics i de vídeo previs, i d'altres sense gens d'experiència en aquests àmbits.

El taller, conduït per Asbel Esteve –cineasta i documentalista ampostí reconegut- ha consistit en aprendre diferents aspectes a tenir en compte a l'hora de fer un vídeo artístic, i en la realització d'un petit documental fet entre els propis alumnes que participen del mateix. S'han fet sis sessions -que han tingut com a escenari el Centre d'Art lo Pati d'Amposta- entre els mesos de maig i novembre de 2013. A la primera d'aquestes se'ns introduí a diferents formes de narrar, emfasitzant en les possibilitats que obre experimentalment el format artístic front a les narratives lineals convencionals. A la segona, vam haver de triar una història i debatre sobre la seva idoneïtat de cara a la seva execució com a treball final

d'aquest taller. En una altra vam tractar tota una sèrie de temes tècnics a tenir en compte, com ara la llum, el so, etc. Una quarta sessió la vam dedicar a gravar el vídeo. Una altra a veure com es podria fer el muntatge final, partint dels resultats de la gravació, i una darrera sessió es va dedicar a valorar el resultat final del documental que hem fet.

Més enllà del resultat, l'objectiu del taller era fer un vídeo col·laboratiu, on a banda de les diferents sensibilitats i opinions implícites en la seva elaboració, tingués un paper important també aquesta perspectiva de la diferència cultural. El vídeo es va presentar públicament en el marc de l'Aula al Pati, el 24 d'octubre de 2013, al Centre d'Art lo Pati d'Amposta.

COL-LABORADORS-

Abdou Seck

Abdoulay Fall

Albert Lledó Grima

Apuh Ntongwe

Asbel Esteve

Codou Gueye

Cori Cugat

Dame Niass

Demba Couta

Feliu Cortés

Helena Cabrera

Isaura Castellà Pascual

Itziar Garcia Rojo

Jasbir Kaur Bassi

Jose Luis Rodríguez Regueira

Nisrine Ziani

Mactar Thiam Fall

Malick Diop

Maria Edith Santamaria Bové

Omar Beye

Paco Vargas.

Qaisar Jutt

Rachida Ameer

Rajesh Vipinchandra Amin

Xaman Regulo

Yvonne Pla Vernet

Serveis i administracions-

Direcció General Immigració de la Generalitat de Catalunya.

Ajuntament d'Amposta.

Cos dels Mossos d'esquadra del Montsià.

Cos dels Mossos d'esquadra de Vila-seca i Salou.

Ajuntament de Salou.

Biblioteca Comarcal Joan Sebastià Arbó d'Amposta.

Consorci de normalització lingüística de les Terres de l'Ebre.

Entitats-

Associació de Veïns l'Acollidora (Amposta).

Associació de veïns de la Verge del Carme de Tarragona.

Associació de veïns de Bonavista (Tarragona)
Asamblea Nacional Catalana del Camp de Tarragona.
Asociación cultural senegaleses de Salou, para la integración.
Associació para la integració de las mujeres Árabes- AFAC (Tarragona).
Associació de residents senegalesos de Vila-seca- Galgui.
Associació de senegalesos de les Terres de l'Ebre (Amposta).
Associació Dasmesh d'Amposta.
Associació de Senegalesos de la Ràpita.
Asociación Cheikh Tijany (Salou).
Associació de Pares i Mares del col·legi de Sant Salvador (Tarragona)
Associació senegalesos de Tarragona.
Asociación Saloum Saloum de Kaolac (Salou).
Asociación Filipina Amistad entre Hermanos (Tarragona).
Associació Amics Catalunya-Senegal.
Association pour le developpement de Diauré.
Canal de Televisió Terres de l'Ebre.
Centre cultural d'art lo Pati d'Amposta.
Creu Roja (CIE zona franca de Barcelona)
Coordinadora per la defensa de la Llengua Catalana.
Federació d'Amposta d'Associacions de veïns.
Federació d'associacions de veïns de Tarragona.
Òmnium Cultural.
S.O.S Racisme.

COOPERACIÓ ACTIVA ONGD

Enregistrada amb el núm. 598252
al Registre Nacional d'Associacions